

MLADEN OBAD ŠĆITAROCI

KINCL

ZLATKO KARAČ, ALEN ŽUNIĆ, IVA KÖRBLER, HELA VUKADIN-DORONJGA, TONI BEŠLIĆ

KINCL

ZLATKO KARAČ, ALEN ŽUNIĆ, IVA KÖRBLER, HELA VUKADIN-DORONJGA, TONI BEŠLIĆ

This monograph presents the complete oeuvre of the architect Branko Kincl. It provides an overview of the full spectrum of his professional work encompassing architecture, urban planning, design, scientific research and academic teaching. The main portions of this monograph are written by the renowned experts in the field who are thoroughly familiar with the architect's work: Zlatko Karač, Ph.D., Alen Žunić, Ph.D., Iva Körbler, Hela Vukadin-Doronjga, Ph.D., and Toni Bešlić. The academician Branko Kincl himself prepared and selected the accompanying illustrations and thus made a valuable contribution to this publication. The main part of the volume contains numerous illustrations: photographs, free-hand drawings, computer-aided drawings, photomontages, sketches, scale models and plans – edited and adapted to monograph format.



Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Kabinet grafike, Zagreb, 2016.

Str. 536, ilustr., biografija, popis djela
[28/23,5 cm, kolor, tvrdi uvez]

Odgovorni urednik: Igor Fisković
Urednica: Slavica Marković
Recenzenti: Andrija Mutnjaković, Mladen Obad Šćitaroci
Graficko oblikovanje: Sensus Design Factory Zagreb,
Nedjeljko Špoljar, Kristina Špoljar, Neda Segović
Tisak: Printera grupa

ISBN 978-953-347-060-3
CIP 000927266 [NSK Zagreb]

Monografija je osmišljena kao projekt prezentacije opusa Branka Kincla koji obuhvaća cjelovit prikaz arhitektonskog, urbanističkog, dizajnerskog, znanstvenog i pedagoškog djelovanja. Uz autorsko sudjelovanje akademika Kincla u pripremi i odabiru ilustrativnoga gradiva knjige, faktografske i analitičke tekstove opusa napisali su poznavatelji njegova djela. Autorske tekstove u knjizi potpisuju doc. dr.sc. Zlatko Karač, dr.sc. Alen Žunić, Iva Körbler, dr.sc. Hela Vukadin-Doronjga i Toni Bešlić. Glavni su dio knjige brojne ilustracije – fotografije, prostoručni crteži, kompjutorski nacrti, fotomontaze, skice, makete i planovi, priređene ili prilagodene za potrebe monografije.

Monografija je odmah nakon tiska dobila visoko svjetsko priznanje – *Award of Excellence* prestižnoga američkog magazina „Communication Arts“, u natječaju Typography Competition za 2017. godinu. Uvrštena je i u međunarodnu izložbu grafičkoga dizajna ZGRAF12 koja se održava u siječnju 2017. u Zagrebu.

Knjiga počinje izvodom iz obrazloženja za nominaciju arhitekta Branka Kincla za redovitoga člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti iz 2006. godine, koje potpisuju akademici Velimir Neidhardt i Ante Vulin: „Branko Kincl je arhitekt – osebujni stvaralac koji problemima i zadacima prilazi suvereno, od širokih generalnih osnova prema detaljima gradskog tkiva preko antologijskih stambenih zgrada sve do stana i intime čovjeka u

prostoru. Svojim djelima pokazuje umjetnost arhitekture kao najvišu kulturnu vrijednost ostvarenu u komplementarnosti sa znanstvenom metodom i suvremenim realizacijskim tehnikama.”

Profesor Neven Šegvić napisao je 1987. godine: „Danas je Kincl u pravom smislu riječi majstor zagrebačke arhitekture, jer sva njegova ostvarenja nose duh ovog grada. Kincl je zalački spojio Kovacića i Iblera, zagrebacku romantiku i avangardu.”

Doc. dr.sc. **Zlatko Karač** u tekstu pod naslovom „Arhitektonski horizonti akademika Branka Kincla“ daje pregled cjelokupnoga opusa – projektantskog i planerskog, pedagoškog i znanstvenog te strukovnog djelovanja, kao i preliminarni valorizacijski okvir u kontekstu hrvatske arhitekture. Zlatko Karač ističe iznimnu sadržajnu i funkcionalnu raznolikost tema kojima se Kincl bavio – od urbanizma do gotovo svih arhitektonskih vrsta i inženjerskih građevina – što je rijedak fenomen u arhitektonskoj struci, inače sklonoj specijalizacijama. Kreativna znateljica i traganje za novim fokusima Kincla je obilježila renesansnom svestranošću pa gotovo i nema stručnog zadatka na kojem kao projektant nije radio.

Ne samo u studijama i projektima već i u svojim realizacijama, ističe Karač, profesor Kincl dokazao je da ‘umjetničko’ nije tek puki epitet uz objašnjenje struke, nego da je umjetnost arhitekture moguća i ostvariva. Specifičnost njegova stručnog djelovanja jest i

brisanje razlika između urbanizma i arhitekture (danas u struci često antagoniziranih do crte potpunog nerazumijevanja), što je posljedica Kinclovih ‘dviju karijera’ – egzaktna i racionalna urbanistička u mladim formativnim godinama te poslije projektantske, prožete finim arhitektonskim artizmom. U podlozi svakoga Kinclova projekta nazire se istraživački postupak, elaborirani kontekst i studija tipologije, što redovito prethodi kontroliranoj likovnoj gesti.

Dr.sc. **Alen Žunić** u tekstu pod naslovom „Verba Volant, scripta manet – znanstveni, istraživački i publicistički opus akademika Branka Kincla“ daje pregled istraživačkih projekata kroz pedagoški rad, znanstvenih i publicističkih radova, bibliografije objavljenih radova i znanstvenoistraživačkih projekata u kojima je sudjelovao. Prema tematskim preokupacijama cijeli je Kinclov pisani opus, koji broji 67 objavljenih radova, podijeljen u četiri osnovne grupe napisao: promišljanja o arhitekturi, stambena arhitektura Zagreba, Urbanizam Zagreba i recentni ekskursi. Alen Žunić ističe da je akademik Branko Kincl jedan od prvih arhitekata u našoj sredini koji je afirmirao nove tehnologije i alate u projektiranju, no ni u jednoj dimenziji svoje stvaralacke osobnosti nije dopustio da mu tehnologija nametne pojednostavljene obrasce projektantskog prosede. Od početka djelovanja u struci ranih 1960-ih godina Kincl svoj projektantski *credo* temelji na detaljnim istraživačkim procesima, razvijanju suvremenih

metoda i prenošenju inozemnih iskustava, poput uključivanja socioloških studija u procedure planiranja ili participacije građana u urbanističkim i projektantskim rješenjima od javnog interesa.

Akademik Branko Kincl jedan je od rijetkih hrvatskih arhitekata koji je uspio povezati intelektualnu misao – znanstvenoistraživački i publicistički rad – s uspješnom umjetničkom, projektantskom i planerskom karijerom. Iako je zrele etape karijere proveo promičuci virtualno i digitalno, uvijek je jasno isticao da su potrebe ljudi na prvome mjestu te da ni projektiranje ni mogućnosti suvremenih alata ne mogu biti sami sebi svrha. Kinclova stvaralačka vizija uvijek je bila barem mali korak ispred današnjega i suvremenoga.

Iva Körbler u tekstu pod naslovom „S onu stranu formalističkog nasljeđa moderne – arhitektonska tipologija za 21. stoljeće” izdvaja djela iz Kinclova opusa koja ga predstavljaju kao iznimno kreativnog i svestranog arhitekta, najhomogenijih i najkonzistentnijih opusa u povijesti recentne hrvatske arhitekture. Bez obzira na to kojim se tipom arhitektonsko-urbanističkih zadataka bavio, naglašava Iva Körbler, Kincl je oduvijek imao svijest o tomu kako arhitekturu treba gledati kao urbanu topografiju koja u prostoru od svih vrsta umjetničkih intervencija traje i o(p)staje najduže, stoga je odgovornost arhitekata vrlo važna. Kincl je arhitekt koji je svojim realizacijama vidljivo mijenjao panoramu Zagreba u posljednjih nekoliko desetljeća. Imati tu mogućnost i privilegij – pozicija je koja nameće veliku odgovornost, opsežna interdisciplinarna znanja i visoku razinu svijesti o prostoru u kojem se djeluje.

Raznolikost i kvantiteta urbanističko-arhitektonskog opusa Branka Kincla jedinstvena je u suvremenoj hrvatskoj arhitekturi. Duboko socijalno osviješteni arhitekt – bez obzira na to projektira li ‘arhitekturu velikog mjerila’ ili manje stambeno-poslovne objekte – od tradicije funkcionalizma, konstruktivizma, minimalizma, regionalizma, kontekstualizma, *high-tech* arhitekture ili nove organske arhitekture nelinearnih struktura implementirao je najbolja sadržajna iskustva, bez robovanja formalnim elementima arhitektonske teorije i prakse.

U njegovu opusu ne postoji jednoznačno čitljiv stilski kôd, a kamoli bilo kakva ideologija. Neke je stilske modele ‘percipirao-apsorbirao-transformirao’ kao legitimni dio procesa arhitektonske edukacije i dodao nešto sasvim svoje – novo i drukčije. Branko Kincl pripada arhitektima koji na arhitekturu

gledaju kao na umjetničku kreaciju koja u sebi mora sadržavati sve razine utilitarnih i duhovnih kategorija podjednako. I možda upravo stoga što je danas u kreiranju i projektiranju dostupna tehnologija koja omogućuje brzo i lako stvaranje arhitektonskih modela i tipskih rješenja – ljestvica odgovornosti i inventivnosti zreloga i dokazanoga arhitekta time je za Branka Kincla samo još više podignuta.

Dr.sc. **Hela Vukadin-Doronja** u tekstu pod naslovom „Ovojnica za tijelo u pokretu” komparativno promatra opus Branka Kincla koristeći ‘krokijevski razbacane’ citate, fascinacije i polazišta, koji se kod Kincla reflektiraju kao rezultat spoznaje i iskustva. Uža tema prikaza usmjerena je na sportske građevine i njihove arhitektonske ovojnice. Neke od tekstura ploha pročelja, osim što čine raznolikost modeliranja fasade, podsjećaju i na uzore. Kincl poseže za kvalitetnim uzorima, ali ne u smislu ‘doslovnog kopiranja’ nego ‘taloga svijesti’, onoga što je vidio, prepoznao, osjetio i spoznao.

Zajednički nazivnik Kinclove arhitekture jest da svjedoči profinjenošću, elegancijom i visokim inženjerskim umijećem. Snažne prostorne koncepcije s kontekstualnim analizama važne su značajke njegovih projekata. Ako ga pokušamo stilski odrediti, riječ je o visokom estetizmu, s naglaskom na formalnoj jednostavnosti. Svi su njegovi projekti seriozni, a opet odišu mekoćom i lakocom. Svakako je pohvalno da unutar svojih projekata, osim što daje odgovor na sadašnje stanje, često ostavlja prostora budućnosti. Ako je u Hrvatskoj itko egzaktn, onda je to Branko Kincl – dokazao se i napravio karijeru na svim poljima: urbanizma, stanovanja te javnih i sportskih objekata. To je ozbiljni arhitekt, urbanist, sposoban praktičar/’menadžer’, to je čovjek široka komparativnog znanja, slojevitosti, sintetskog načina razmišljanja.

Toni Bešlić u tekstu pod naslovom „Zagrebačke urbane figure – varijacija i dogradnja” daje prikaz stambene arhitekture Branka Kincla kao specifične i dominantne cjeline njegova opusa. Predstavljene su stambene kuće koje su obilježile zagrebačku arhitekturu sedamdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća. Ono što se odmah uočava, ističe Toni Bešlić, jest jasnoća i preciznost koncepcije, urednost i urednost i presjeka i tlocrta. Nacrti su to elaborirane i elokventne argumentacije. Impozantan niz realiziranih i neostvarenih projekata govori o upornosti i strasti, ali i velikoj stvarateljskoj snazi i širini arhitekta Branka Kincla. Svaka je kuća is-

traživački projekt koji obrađuje kako urbanu morfologiju vezanu za mikrolokaciju tako i morfologiju arhitekture vezanu za oblik, za samu zgradu. Ta su iskustva iznjedrila i dokument o stanovanju i stambenim zgradama, nastao između 1983. i 1986., kao smjernice za ondašnji program Društveno usmjerene stambene izgradnje, kojim su pretežno bili obuhvaćeni standardi njemačke socijalne gradnje.

Zadnji tekst u monografiji, koji potpisuje Toni Bešlić, pod naslovom „Branko Kincl – u okviru tekture grada” posvećen je odabranim projektima i izvedbama naglašene gradotvornosti i promišljanja o suzivotu arhitekture i kulturnoga/gradskoga krajolika.

* * *

Brojni citati i misli akademika Branka Kincla dio su knjige. Navedena su promišljanja o arhitekturi u kojima iznosi stajališta o okolišu, održivosti, virtualnoj i realnoj stvarnosti i komunikaciji; o stambenoj arhitekturi i njejoj fleksibilnosti, varijabilnosti i adaptabilnosti; o stanovanju u budućnosti te utjecaju računala na programiranje i korištenje stambenih zgrada. Neka su od tih razmišljanja sljedeća:

– Bit je arhitekture u odnosu između zatečenoga i novoga.

– Planiranje i razvoj prostora te neprekidna skrb o prostoru neodvojiv su dio ukupne strategije razvoja, jer razvoj koji želimo jest razvoj koji čuva i unaprjeđuje kvalitetu i vrijednost prostora i okoliša.

– Istraživanje novih metoda arhitektonskog projektiranja temelji se na barem tri područja koja su generatori velikih promjena u društvu i koja značajno utječu na tokove razvoja suvremenih civilizacija: ekonomska snaga investitora, ekološka ovisnost te informatičke i komunikacijske tehnologije (2003.).

– Cilj je umjetnosti unikat, a cilj arhitekture nije unikat. Arhitektura je disciplina koja oblikuje ljudski okoliš, a ako je svrstaš među unikat, sveo si je u kategoriju elite, no arhitektura ima duboku socijalnu notu.

– Grad je arhitektura visoke složenosti, a urbanizam i arhitektura su neodvojivi, arhitektura bez urbanizma ne postoji.

Monografija Kincl pokazuje životni put, stručni uspon, projektantski opus, graditeljsku djelatnost, a ponajprije razumijevanje arhitekture kao stvaralacke djelatnosti koja formiranjem životnih ambijenata utječe na vrsnocu življenja, a umjetničkom kreacijom tih ambijenata ostvaruje ljepotu življenja.